

Expunere de motive
LEGE
pentru modificarea și completarea Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu
modificările și completările ulterioare

Secțiunea 1:
Titlul proiectului de act normativ

Lege
pentru modificarea și completarea Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările
și completările ulterioare

Secțiunea a 2-a:
Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Propunerea legislativă este inițiată în temeiul art. 74 alin. (1) din Constituția României, republicată.

2.2 Descrierea situației actuale

Strategia Energetică a României este de creștere a sectorului energetic în condiții de sustenabilitate, creștere economică și accesibilitate, în contextul implementării noilor reglementări legislative în domeniul energetic, transpuse din legislația europeană.

Creșterea presupune: folosirea tehnologiilor inovatoare nepoluante în toate subsectoarele sistemului energetic și menținerea României ca stat furnizor de energie, factor de stabilitate energetică în zona sud-europeană; construirea de noi capacități de producție bazate pe tehnologii de vârf nepoluante; tranziția de la combustibili solizi (cărbune, lignit, etc.) spre gaz natural și surse regenerabile de energie; rețehnologizarea și modernizarea capacităților de producție existente și încadrarea lor în normele de mediu, întărirea rețelilor de transport și distribuție de energie; încurajarea producerii de energie descentralizată; încurajarea creșterii consumului intern în condiții de eficiență energetică; export. Sistemul energetic național va fi astfel mai puternic, mai sigur și mai stabil iar România își va menține rolul de furnizor de securitate energetică în regiune. Un aspect important al dezvoltării sectorului energetic românesc va fi, de asemenea, asigurarea unei tranziții energetice echitabile prin gestionarea efectelor sociale și economice ale tranziției.

O provocare suplimentară pe termen lung pentru sectorul energetic românesc va fi aceea de a contribui la realizarea obiectivului Uniunii Europene de a deveni primul continent neutru din punct de vedere al climei, cu emisii „net zero” la orizontul anului 2050, însemnând ca toate emisiile degajate să fie absorbite, fie pe căi naturale, fie pe căi artificiale, precum tehnologii de stocare a carbonului.

Acest obiectiv face parte din noua strategie de dezvoltare a Uniunii Europene către o economie verde și durabilă, în cadrul pachetului de politici și măsuri „Pactul ecologic european”, care presupune o revizuire cuprinzătoare a acquis-ului comunitar în domeniu. În acest sens, obiectivele Strategiei vor fi de aliniere la țintele Uniunii la orizontul anului 2050, cu scopul de a gestiona în mod echitabil tranziția sectorului energetic românesc către producerea de energie curată, din surse regenerabile.

Dezvoltarea sectorului energetic este parte a procesului de dezvoltare a României, iar companiile producătoare de energie electrică din surse regenerabile, fie că sunt societăți cu capital de stat sau privat, intenționează să-și aducă aportul la evoluția sectorului energetic, cu respectarea țărilor naționale asumate de România ca stat membru UE.

În acest context privind evoluția sectorului energetic din țara noastră, o serie de companii cu capital majoritar sau unic de stat s-au implicat în susținerea și dezvoltarea acestui sector vital din economia

națională, investind în capacități de producție de energie curată obținută din surse regenerabile, cum ar fi centralele electrice eoliene și fotovoltaice.

În cadrul activității de exploatare a centralelor electrice eoliene, companiile cu capital majoritar sau unic de stat, care au calitatea de entitate contractantă, sunt obligate să deruleze achizițiile de produse, servicii și lucrări, necesare funcționării în condiții optime a centralelor electrice, în conformitate cu dispozițiile Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale.

În procesul de achiziție sectorială de produse, servicii și lucrări, derulat potrivit Legii nr.99/2016, aceste companii întâmpină unele probleme generatoare de riscuri majore a căror rezolvare excede ariei de competență a acestora și a căror soluționare este posibilă doar la nivel guvernamental.

Această situație este determinată de imposibilitatea entităților contractante, de a încheia contracte sectoriale de achiziții produse, servicii sau lucrări, în condițiile impuse de producătorii turbinelor eoliene (mari corporații internaționale), și în principal, impuneri ale acestora cu privire la legislația aplicabilă acestor contracte de achiziții și la respectarea drepturilor exclusive de proprietate intelectuală.

Astfel, din experiența acestor companii române producătoare de energie electrică din surse regenerabile (entități contractante, conform Legii nr.99/2016) cu producătorii turbinelor eoliene a rezultat că aceștia impun, ca o condiție *sine qua non* pentru încheierea contractelor de achiziții, aplicarea altor norme de drept decât cele naționale, aceștia funcționând numai în baza propriilor contracte standard, preformulate (de adeziune), care nu sunt guvernate de legea română. Aceste constrângeri ale producătorului de turbine eoliene conduc la imposibilitatea aplicării de către entitatea contractantă a prevederilor Legii nr. 99/2016, aspect ce împiedică contractarea unor produse, servicii și lucrări indispensabile funcționării în bune condiții a centralelor electrice eoliene.

De asemenea, un alt aspect important este acela că producătorii turbinelor eoliene exclud indirect accesul în centralele eoliene a altor prestatori pentru anumite tipuri de servicii, cum ar fi de exemplu serviciile de mentenanță de tip *full services*. Toate echipamentele/softurile destinate funcționării turbinelor au specificații tehnice predefinite, iar folosirea detaliilor tehnice pentru scoaterea la o procedură publică de achiziție sectorială pentru anumite produse și servicii nu este permisă de către furnizor/prestator (producătorul turbinelor eoliene), prin invocarea de către acesta a drepturilor exclusive de proprietate intelectuală asupra echipamentelor și softurilor centralelor. În aceste condiții, producătorii turbinelor eoliene se evidențiază ca fiind singurii care pot asigura operațiunile de mentenanță și monitorizare a centralelor eoliene, respectiv: furnizarea de echipamente, softuri destinate funcționării acestora, piese de schimb și alte componente necesare, precum și de prestare a serviciilor de întreținere de tip *full services*. "Refuzul" producătorilor/prestatorilor de punere la dispoziție a documentațiilor tehnice considerată de aceștia ca fiind protejate de drepturi exclusive de autor, poziția dominantă pe piață a acestor mari corporații internaționale producătoare de turbine eoliene, precum și încercarea de impunere a unor contracte standard incompatibile cu legislația română generează riscuri majore în activitatea societăților din domeniul energiei (în special cea regenerabilă) și anume:

- Dependența de sisteme de control și monitorizare standardizate;
- Mentenanța specializată și acces limitat la piese de schimb, inclusiv consumabile;
- Lipsa actualizărilor și a modernizărilor specifice - software și hardware;
- Intrarea în proces de autodistrugere a turbinelor în lipsa serviciilor de mentenanță;
- Scoaterea din schema sistemului energetic național de către operatorul tehnic de sistem;
- Neatingerea scopului pentru care acționarul entităților contractante, statul român, a aprobat achiziția centralelor electrice eoliene;
- Pierderi de producție cu implicații asupra profitului entităților contractante;
- Afectarea securității energetice a României, parte a securității naționale a României, din cauza afectării mixului energetic național.

În prezent, energia eoliană reprezintă aprox. 3029 MW putere instalată în România, fiind un element important în mixul energetic național, cu perspectivă accelerată și exponențială de creștere în contextul punerii în aplicare a prevederilor Legii eolian offshore.

De asemenea, în prezent, mijloacele fixe achiziționate de companiile naționale care dețin infrastructuri critice naționale și care contribuie la securitatea energetică a României cunosc provocări excesive privind timpii și condițiile mult prea oneroase pe care trebuie să le respecte, aspecte care încalcă libertatea

economică, fluxurile comerciale și care creează vulnerabilități în sistemul energetic național. Companiile naționale în domeniul energetic pierd în mod frecvent timp, bani, knowhow și avantaj strategic pe piață din cauza duratei mari și a condițiilor inflexibile de negociere cu terții atunci când achiziționează mijloace fixe.

Potrivit art. 18 alin. (1) din Directiva nr. 25/2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE, *"Prezenta directivă nu se aplică contractelor atribuite în scopul revânzării sau închirierii către terți, cu condiția ca entitatea contractantă să nu se bucure de un drept special sau exclusiv de a vinde sau de a închiria obiectul unor asemenea contracte și ca alte entități să aibă libertatea de a-l vinde sau de a-l închiria în aceleași condiții ca și entitatea contractantă"*. De asemenea, potrivit art. 24 alin. (2) și (3) din aceeași directivă, *"(2) Prezenta directivă nu se aplică contractelor de achiziții publice și concursurilor de proiecte care nu sunt exceptate în temeiul alineatului (1), în măsura în care protecția intereselor esențiale de securitate ale unui stat membru nu poate fi garantată prin măsuri mai puțin invazive, de exemplu prin impunerea unor cerințe în vederea protejării naturii confidențiale a informațiilor pe care entitatea contractantă le pune la dispoziție în cadrul unei proceduri de atribuire de contract, astfel cum se prevede în prezenta directivă. În plus și în conformitate cu articolul 346 alineatul (1) litera (a) din TFUE, prezenta directivă nu se aplică contractelor și concursurilor de proiecte care nu sunt exceptate în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, în măsura în care aplicarea prezentei directive ar obliga statul membru să furnizeze informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale securității sale. (3) În cazul în care achiziția și executarea contractului sau a concursului de proiecte sunt declarate secrete sau trebuie să fie însoțite de măsuri speciale de securitate în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative în vigoare într-un stat membru, prezenta directivă nu se aplică cu condiția ca statul membru să stabilească că interesele esențiale în cauză nu pot fi garantate prin măsuri mai puțin invazive, cum sunt cele menționate la alineatul (2) primul paragraf"*. Nu în ultimul rând, art. 26 din directivă prevede că *"(1) În cazul contractelor care vizează acoperirea mai multor activități, entitățile contractante pot alege să atribuie contracte separate destinate fiecărei activități în parte sau să atribuie un singur contract. Dacă entitățile contractante aleg să atribuie contracte separate pentru diferitele părți, decizia cu privire la regimul juridic care se aplică fiecăruia dintre contractele separate se ia în funcție de caracteristicile fiecărei activități avute în vedere. Dacă entitățile contractante aleg să atribuie un singur contract, se aplică alineatul (2) de la prezentul articol. Alegerea între atribuirea unui singur contract și atribuirea mai multor contracte separate nu se face în scopul excluderii contractului sau contractelor din domeniul de aplicare al prezentei directive sau al Directivei 2009/81/CE. (2) În cazul contractelor care vizează acoperirea unei activități care face obiectul prezentei directive și a altei activități care:*

(a) face obiectul Directivei 2009/81/CE; sau

(b) este reglementată de articolul 346 din TFUE,

contractul poate fi atribuit în conformitate cu Directiva 2009/81/CE, în cazurile prevăzute la litera (a), precum și fără aplicarea prezentei directive, în cazurile prevăzute la litera (b). Prezentul paragraf nu aduce atingere pragurilor și excluderilor prevăzute de Directiva 2009/81/CE. Contractele prevăzute la litera (a) de la primul paragraf, care în plus includ achiziții sau alte elemente care sunt reglementate de articolul 346 din TFUE, pot fi atribuite fără aplicarea prezentei directive. Totuși, faptul că atribuirea unui singur contract este justificată de motive obiective, iar decizia de atribuire a unui singur contract nu este luată în scopul excluderii unor contracte de la aplicarea prezentei directive reprezintă o condiție pentru aplicarea primului și a celui de al doilea paragraf."

Potrivit art. 37 din Legea nr. 121/2024 privind energia eoliană offshore, infrastructură aferentă centralelor pe bază de energie eoliană, incluzând turbinele eoliene, sunt asimilate de legiuitor ca fiind de interes pentru securitatea națională a României, cu atât mai mult cu cât toată infrastructura offshore este protejată de autoritățile cu atribuții în domeniul securității naționale.

De asemenea, potrivit pct. 5.1.5 parag. 180 din Hotărârea Parlamentului României nr. 22/2020 privind aprobarea Strategiei Naționale de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024, statul român și-a propus, drept direcții de acțiune în ceea ce privește securitatea națională a României, și: *"- Asigurarea securității energetice prin adaptarea operativă și optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare, dezvoltarea de capacități de producere a energiei, creșterea eficienței energetice, dezvoltarea*

proiectelor menite să asigure diversificarea accesului la resurse și transformarea României într-un actor important pe piața energetică, prin valorificarea resurselor de care dispune în Marea Neagră, creșterea capacității de interconectare și a competitivității, inclusiv prin implementarea obiectivelor Uniunii Energetice - Reducerea dependenței de combustibili fosili prin utilizarea inovațiilor viitoare în generarea de energie, inclusiv energie verde, nepoluantă, ceea ce va ajuta la rezolvarea problemelor generate de schimbările climatice, energia fiind de importanță vitală pentru continuitatea socială”.

Cu privire la definiția legală a noțiunii de securitate națională, aceasta este consacrată de art. 1 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, care prevede că: *"prin securitatea națională a României se înțelege starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept, precum și a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor și normelor democratice statornicite prin Constituție"*. Definiția legală prevede ca valori supreme legalitatea, echilibrul și stabilitatea socială, economică și politică a statului, preluând, după cum vom putea vedea, ipoteza securității naționale consacrate în doctrina majoritară de studii de securitate. Apoi, definiția preia elementele fundamentale care definesc statul român din art. 1 din Constituția României. Astfel, securitatea națională a României recunoaște supremația sistemului constituțional și fundamentul juridic al statului român. Securitatea națională a României presupune, așadar, o stare care garantează existența și dezvoltarea *"cărții de identitate"*¹ a statului, dar și a statului însuși. Din această perspectivă putem afirma, fără teama de a greși, că securitatea națională este strâns legată de Constituție și constituționalism, fiind gândită ca un scut care să apere valorile fundamentale, temelia și esența statului român. Față de dreptul penal, care apără doar acele comportamente pe care oamenii le consideră periculoase și le califică drept infracțiuni, securitatea națională apără statul de orice fel de comportament care poate să aducă atingere caracterului său consacrat de Constituție. De asemenea, **potrivit Hotărârii Parlamentului României nr. 22/2020 privind aprobarea Strategiei Naționale de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024, parag. 13 introducere, cap I. parag. 31, cap IV parag.119 și 133, cap V parag. 172, 175 și 179, securitatea energetică a României este parte componentă a securității naționale a României.** De asemenea, acest fapt reiese și din interpretarea sistematică a disp. art. 1 și art. 3 lit. m) din Legea nr. 51/1991, care prevede drept amenințări la adresa securității naționale a României *"orice acțiuni sau inacțiuni care lezează interesele economice strategice ale României, cele care au ca efect periclitarea, gestionarea ilegală, degradarea ori distrugerea resurselor naturale (n.a: energetice, inclusiv energia eoliană), fondurilor forestier, cinegetic și piscicol, apelor și altor asemenea resurse, precum și monopolizarea ori blocarea accesului la acestea, cu consecințe la nivel național sau regional"*. În Decizia CCR nr. 872/2010, Curtea afirmă că noțiunea de securitate națională este un concept constituțional și că un element al acesteia îl constituie starea de echilibru și de stabilitate economică". Curtea mai precizează că: (1) securitatea națională nu implică numai securitatea militară, deci domeniul *manu militari*, ci are și o componentă socială și economică; (2) posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi sau libertăți prevăzută de art. 53 din Constituție este o prerogativă constituțională distinctă de instituirea unor măsuri excepționale (starea de urgență sau de asediu) reglementate de prevederile art. 93 din Constituție (astfel, restrângerea exercițiului unor drepturi se poate dispune și în afara situațiilor reglementate la art. 93 din Constituție)"². În Decizia nr. 91/2018³, Curtea a reținut că termenul de "securitate națională" este unul plurivalent și că, din perspectiva art. 53, alin. (1) din Constituție, se poate vorbi de securitate militară, economică, financiară, informatică, socială a

¹ Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, "Articolul 1. Statul român" în Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, Constituția României, comentariu pe articole, ediția a 2-a, Editura C. H. Beck, București, 2019, p. 3.

² Bogdan Dima, "Articolul 119. Consiliul Suprem de Apărare a Țării", parag. 14-20 în Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, *Op. cit.*, 2019, pp. 1027-1028.

³ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 348 din 20 aprilie 2018.

țării. De asemenea, în **Decizia nr. 70/2023**, Curtea a reiterat că *"în materia stabilirii tipurilor de amenințări la adresa securității naționale, revine legiuitorului primar sarcina de a stabili aceste amenințări, aspect care constituie o opțiune de politică de securitate națională a statului român (a se vedea Decizia nr. 91 din 28 februarie 2018, paragraful 69)".* **Cu privire la ultima decizie citată, aplicând raționamentul *mutatis mutandis*, se poate aprecia că și achiziția de echipamente și piese de schimb pentru turbinele eoliene reprezintă interes pentru securitatea energetică a României, parte componentă a securității naționale a României, astfel încât ele să fie reglementate de legiuitorul român, fiind deopotrivă o opțiune de politică de securitate națională a statului român.**

Securitatea energetică a României, privită prin prisma prevederilor constituționale și legislației în vigoare, constituie o componentă vitală și indivizibilă a securității naționale. Art. 1 din Legea nr. 51/1991 stabilește în mod expres că securitatea națională cuprinde elemente de legalitate, echilibru și stabilitate în planurile social, economic și politic, cu o vădită trimitere la temelia și esența statului român consacrată în Constituție. Astfel, orice vulnerabilitate în domeniul energetic poate echivala cu o amenințare la adresa echilibrului și stabilității economice, pârgurile prin care funcționează statul român. Deciziile Curții Constituționale, în special Decizia CCR nr. 872/2010, reafirmă ideea că securitatea națională nu se rezumă la aspectele pur militare, ci înglobează și componenta economică și socială. De aceea, asigurarea securității energetice prin stocuri adecvate și diversitate în sursele de producție energetică (precum energia pe bază de ulei și lignit) se încadrează nu doar în sfera economică, dar și în cea de apărare și protecție națională. Acest lucru este evident și prin Hotărârea Parlamentului României nr. 22/2020 care consacră securitatea energetică ca fiind parte integrantă a securității naționale. Adicional, art. 1 și art. 3 lit. m) din Legea nr. 51/1991 identifică amenințările la adresa securității naționale care lezează interesele economice strategice, inclusiv cele energetice. Astfel, garantarea unui mix energetic robust și diversificat nu este doar o chestiune economică, ci una ce ține de securitatea și stabilitatea națională, având în vedere importanța resurselor energetice pentru dezvoltarea și funcționarea optimă a statului român în ansamblul său. **Se înțelege astfel imperativul de a considera securitatea energetică ca o prioritate strategică, ancorată ferm în prevederile constituționale și legale ale României.**

Modificarea și completarea Legii nr.99/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare, este dată de faptul că, prin modificările și completările actului normativ, se va crea posibilitatea imediată ca societățile cu capital majoritar sau unic deținut de stat și care desfășoară activități de producție energie electrică din surse regenerabile, în principal prin exploatarea centralelor electrice eoliene, să poată contracta cu producătorii turbinelor eoliene achiziția de produse/echipamente, servicii sau lucrări necesare asigurării funcționării centralelor electrice eoliene pe care statul român le-a achiziționat prin intermediul companiilor sale.

În lipsa unei reglementări legale care să permită entităților contractante să achiziționeze de la producătorii turbinelor eoliene produse, servicii sau lucrări necesare întreținerii și funcționării centralelor eoliene, în condițiile speciale solicitate de acești producători (cu protejarea drepturilor exclusive de proprietate intelectuală pentru produse, servicii și lucrări), inclusiv acceptarea încheierii unor contracte de achiziție guvernate de legi străine, funcționarea parcurilor eoliene deținute de stat, prin companiile sale, este pusă în pericol, aspect ce va genera riscuri majore în activitatea societăților din domeniul energiei electrice produse din surse regenerabile, riscuri care vor determina pierderi de producție cu implicații asupra profitului companiilor de stat, și implicit, asupra veniturilor statului.

Din activitățile de administrare derulate de entitățile contractante deținătoare de parcuri eoliene, din experiența acestora a rezultat că marile corporații internaționale, producătoare de turbine eoliene impun, ca o condiție *sine qua non* pentru încheierea contractelor de achiziții de piese, echipamente de schimb, servicii de mentenanță sau execuție de lucrări, activități obligatorii a fi realizate pentru funcționarea în parametri optimi a centralelor eoliene, aplicarea altor norme de drept decât cele naționale, acestea funcționând numai în baza propriilor contracte standard, preformulate (de adeziune), care nu sunt guvernate de legea română, aspecte care determină și necesitatea completării Legii nr.99/2016 privind

achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare, pentru *exceptarea specifică de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare, a achizițiilor sectoriale de produse, prestări servicii sau lucrări, care sunt și/sau includ elemente protejate de un drept exclusiv de proprietate intelectuală deținut de către producătorii de turbine eoliene asupra produselor/serviciilor furnizate/prestate, iar acești producători impun încheierea de contracte preformulate (de adeziune), guvernate de lege străină.*

Totodată, s-a optat pentru utilizarea prezentei soluții legislative, dat fiind caracterul urgent și parcurgerea unor etape procedurale legislative reduse ca perioadă de timp, deoarece orice întârziere în adoptarea de măsuri poate conduce la creșterea riscului de pierderi de venituri la bugetul de stat, prin întreruperea parțială sau totală producției de energie electrică din surse regenerabile, cum sunt centralele electrice eoliene.

2.3 Schimbări preconizate

Soluționarea situației excepționale și de urgență prezentată anterior presupune intervenția la nivelul legislației primare, de natură a conferi domeniului reglementat garanții de claritate, predictibilitate și transparență decizională.

În acest sens, prezenta propunere legislativă modifică și completează cadrul legal necesar pentru reglementarea anumitor măsuri pentru sporirea nivelului de flexibilitate a companiilor cu capital majoritar sau integral de stat de a activa pe o piață liberă, concurențială, de a avea acces rapid la procurarea de piese și echipamente de schimb, la servicii de mentenanță de tip *full services* și diferite lucrări de reparații urgente, strict necesare unei funcționări în parametrii optimi a centralelor de producție energie electrică din surse regenerabile.

Având în vedere cele menționate mai sus, propunem ca Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016, cu modificările și completările ulterioare, să se modifice și să se completeze, după cum urmează:

Titlul paragrafului 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

” Paragraful 4 - Exceptări specifice pentru contractele sectoriale de achiziții produse, servicii și lucrări”

La articolul 37, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

”Art.37

(1) Prezenta lege nu este aplicabilă pentru atribuirea contractelor sectoriale de achiziții produse, servicii și lucrări care au ca obiect :

.....”

La articolul 37, alineatul (1), după litera i) se introduce doi noi litere, lit. j) și k), cu următorul cuprins:

”j) achizițiile de echipamente și piese de schimb pentru turbinele eoliene de la producătorii acestora, servicii de întreținere/mentenanță preventivă și corectivă, precum și execuția de lucrări, activități ce pot fi efectuate/executate doar de către producătorii turbinelor eoliene, și care contribuie la securitatea energetică a României, parte componentă a securității naționale.

k) orice altă achiziție de mijloc fix pentru operatori economici din sectorul energetic care deservesc infrastructurilor critice naționale și/sau care, prin activitatea desfășurată, contribuie la realizarea securității energetice a României, parte componentă a securității naționale.”

Exceptarea se întemeiază pe necesitatea protejării intereselor esențiale ale securității naționale, așa cum este prevăzut în Directiva nr. 25/2014 privind achizițiile publice. Art. 24 din această directivă prevede că anumite contracte pot fi exceptate de la regulile obișnuite de achiziție publică dacă protecția intereselor esențiale de securitate ale unui stat membru nu poate fi garantată prin alte măsuri mai puțin invazive. În contextul turbinei eoliene, producătorii de turbine impun adesea utilizarea unor contracte standardizate care sunt guvernate de legi străine și protejate prin drepturi exclusive de proprietate intelectuală. Aceste cerințe fac imposibilă respectarea legislației naționale în domeniul achizițiilor publice și, în același timp, compromit capacitatea României de a menține securitatea energetică. Așadar, exceptarea acestor achiziții este justificată juridic prin necesitatea protejării intereselor naționale și a respectării drepturilor de proprietate intelectuală impuse de producători.

Din punct de vedere tehnic, turbinele eoliene reprezintă echipamente complexe, cu specificații tehnice predefinite și tehnologii brevetate, accesibile doar producătorilor lor. Aceste echipamente necesită întreținere specializată și utilizarea de piese de schimb specifice, pe care doar producătorii originali le pot furniza. Utilizarea echipamentelor și serviciilor de întreținere de la alți furnizori ar putea duce la incompatibilități tehnice și riscuri operaționale majore, cum ar fi autodistrugerea turbinelor sau excluderea din sistemul energetic național. Aceasta se datorează controlului strict pe care producătorii îl mențin asupra specificațiilor tehnice și software-ului necesar funcționării optime a turbinelor. Prin urmare, pentru a asigura continuitatea și siguranța operațiunilor, achizițiile trebuie să fie exceptate de la regulile standard ale achizițiilor publice și realizate direct de la producători.

Din punct de vedere energetic, România se angajează să își mențină și să își crească capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, cum este energia eoliană. Energia eoliană reprezintă un pilon crucial în mixul energetic național, contribuind semnificativ la securitatea energetică a țării. Întrucât sectorul energetic este fundamental pentru stabilitatea economică și socială, orice vulnerabilitate în acest sector poate reprezenta o amenințare serioasă la adresa securității naționale. Documentul subliniază că neîntreținerea adecvată a turbinelor eoliene ar putea duce la pierderi semnificative de producție, afectând negativ atât profitul entităților contractante, cât și veniturile bugetului de stat. De asemenea, contribuția energiei eoliene la atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor de carbon și de tranziție către o economie verde este esențială pentru alinierea la strategia Uniunii Europene și pentru menținerea stabilității energetice în regiunea sud-europeană.

Exceptarea achizițiilor de echipamente și piese de schimb pentru turbinele eoliene de la legea privind achizițiile publice sectoriale este crucială pentru securitatea energetică a României, care reprezintă o componentă vitală a securității naționale. Importanța acestei excepții poate fi explicată prin mai multe argumente interconectate, care reflectă nevoile critice ale sistemului energetic național și impactul direct asupra stabilității și dezvoltării țării.

Energia eoliană este partea componentă a mixului energetic național pe care se bazează toate celelalte sectoare ale economiei și ale vieții sociale. O întrerupere sau o insuficiență în aprovizionarea cu energie poate duce la instabilitate economică, haos social și chiar la conflicte. Într-o lume din ce în ce mai interconectată și dependentă de tehnologie, asigurarea unui flux constant și sigur de energie este esențială pentru funcționarea statului și pentru protecția cetățenilor săi. În România, energia eoliană reprezintă o parte semnificativă a mixului energetic național, cu o capacitate instalată de aproximativ 3029 MW. Aceasta contribuie la diversificarea surselor de energie, reducând dependența de combustibili fosili și importuri energetice, ceea ce este esențial pentru autonomia energetică a țării.

Producția de energie eoliană implică utilizarea unor tehnologii avansate și echipamente specializate, cum ar fi turbinele eoliene, care necesită întreținere constantă și acces la piese de schimb specifice.

Producătorii acestor turbine impun adesea utilizarea de echipamente și servicii care sunt protejate prin drepturi exclusive de proprietate intelectuală și care nu pot fi replicate sau înlocuite de alți furnizori fără a compromite funcționarea optimă a centralelor eoliene. Orice întârziere sau incapacitate de a obține aceste echipamente și servicii direct de la producători poate duce la defecțiuni majore, pierderi de producție și chiar la autodistrugerea turbinelor. Aceste vulnerabilități tehnice ar putea scoate din funcțiune părți semnificative ale infrastructurii energetice, afectând stabilitatea și securitatea energetică a României.

România și-a asumat obiective ambițioase în cadrul strategiei sale energetice naționale și în conformitate cu angajamentele europene, cum ar fi tranziția către energie verde și atingerea neutralității climatice până în 2050. Energia eoliană joacă un rol crucial în atingerea acestor obiective, contribuind la reducerea emisiilor de carbon și la promovarea unui mediu durabil. Investițiile semnificative făcute de statul român și de companiile cu capital majoritar de stat în centralele eoliene trebuie protejate pentru a asigura rentabilitatea și continuitatea producției. Fără exceptarea achizițiilor de la legislația privind achizițiile publice, aceste investiții ar fi expuse unor riscuri economice majore, care ar putea submina obiectivele naționale și internaționale de mediu și dezvoltare durabilă.

Directiva nr. 25/2014 privind achizițiile publice permite derogări în cazurile în care protecția intereselor esențiale de securitate ale unui stat membru nu poate fi garantată prin alte măsuri. Producătorii de turbine eoliene impun adesea condiții contractuale și norme juridice străine, incompatibile cu legislația română, ceea ce face imposibilă respectarea regulilor obișnuite de achiziții publice. Aceste constrângeri justifică necesitatea exceptării pentru a permite entităților contractante să încheie contracte direct cu producătorii, asigurând astfel continuitatea și securitatea aprovizionării cu echipamente și servicii esențiale.

O întrerupere în producția de energie eoliană ar avea consecințe directe și severe asupra economiei românești. Pierderile de producție de energie ar afecta profitabilitatea companiilor de stat, ar reduce veniturile bugetare și ar putea duce la creșterea prețurilor la energie, afectând consumatorii finali și economia în ansamblu. În plus, securitatea energetică este strâns legată de securitatea socială, deoarece accesul constant și sigur la energie este esențial pentru menținerea ordinii publice și a stabilității sociale.

În concluzie, exceptarea achizițiilor de echipamente și piese de schimb pentru turbinele eoliene de la legea privind achizițiile publice sectoriale este esențială pentru securitatea energetică a României, care este o parte integrantă a securității naționale. Aceasta permite protejarea intereselor economice strategice, asigurarea continuității operațiunilor tehnice și menținerea stabilității economice și sociale. Implementarea acestei excepții este justificată atât prin necesitatea protecției intereselor naționale, cât și prin conformitatea cu legislația europeană, garantând astfel un cadru legislativ care susține securitatea și dezvoltarea durabilă a sectorului energetic românesc.

De asemenea, exceptarea achizițiilor de mijloace fixe pentru operatorii economici din sectorul energetic care deservește infrastructurile critice naționale este crucială pentru realizarea securității energetice a României, parte componentă a securității naționale. Aceste măsuri sunt fundamentale din mai multe perspective:

1. Infrastructura energetică este vitală pentru funcționarea continuă a economiei și pentru asigurarea confortului energetic al cetățenilor. Orice perturbare a acestei infrastructuri poate avea efecte devastatoare asupra securității naționale, economiei și serviciilor esențiale. Potrivit CISA (Cybersecurity and Infrastructure Security Agency), sectorul energetic este considerat unic și critic deoarece furnizează funcții esențiale tuturor celorlalte sectoare de infrastructură critică.

Fără o aprovizionare stabilă cu energie, sănătatea și bunăstarea publică sunt amenințate, iar economia nu poate funcționa.

2. Operatorii economici din sectorul energetic se confruntă cu riscuri semnificative, inclusiv atacuri cibernetice, catastrofe naturale și alte amenințări care pot perturba aprovizionarea cu energie. Investițiile în mijloace fixe, cum ar fi echipamente de control industrial, generatoare și infrastructuri de transport și distribuție, sunt esențiale pentru reducerea vulnerabilităților și pentru asigurarea rezilienței infrastructurii energetice. Protejarea acestor investiții prin exceptarea de la procedurile obișnuite de achiziții publice permite operatorilor să răspundă rapid și eficient la amenințările emergente, garantând astfel continuitatea și securitatea aprovizionării.
3. Energia este fundamentală pentru funcționarea tuturor celorlalte infrastructuri critice, inclusiv transporturi, comunicații, apă și servicii de urgență. O perturbare în sectorul energetic poate avea un efect de domino, afectând multiple sectoare și amplificând impactul negativ asupra securității naționale. Asigurarea unui flux constant de investiții în mijloace fixe critice pentru sectorul energetic ajută la menținerea stabilității și funcționării acestor interdependențe vitale.
4. În concluzie, exceptarea achizițiilor de mijloace fixe pentru operatorii economici din sectorul energetic este esențială pentru realizarea securității energetice a României. Aceasta asigură protecția infrastructurii critice, reducerea vulnerabilităților, menținerea interdependențelor vitale și contribuția la obiectivele strategice de securitate națională. Adaptarea legislației pentru a permite aceste excepții este o măsură necesară și urgentă pentru garantarea stabilității și dezvoltării durabile a sectorului energetic național.

*În contabilitatea românească, mijlocul fix reprezintă un activ tangibil deținut de o entitate pentru a fi utilizat în producția de bunuri sau prestarea de servicii, pentru a fi închiriat terților sau pentru a fi folosit în scopuri administrative. Aceste active au o durată de utilizare mai mare de un an și includ, de obicei, terenuri, clădiri, mașini, echipamente, vehicule și alte bunuri similare.

Conform reglementărilor contabile, mijloacele fixe sunt amortizate pe durata de viață utilă, reflectând uzura și deprecierea lor treptată în contabilitate. Pentru a fi considerat mijloc fix, un bun trebuie să îndeplinească anumite criterii legate de cost și durata de utilizare.

Excepțiile în achiziția de mijloace fixe pentru sectorul energetic au implicații contabile și financiare semnificative. Permițând achiziția directă fără proceduri de achiziții publice, se asigură continuitatea și integritatea activelor critice, esențiale pentru funcționarea eficientă a infrastructurilor energetice. Aceste măsuri facilitează reacția rapidă la necesitățile operaționale și menținerea performanței și securității energetice naționale, aspecte esențiale pentru stabilitatea economică și socială a României

2.4 Alte informații

Reglementarea unui cadru legislativ care să permită entităților contractante să încheie contracte de achiziție de produse/echipamente, servicii și lucrări necesare pentru funcționarea în bune condiții și la parametri optimi a centralelor electrice eoliene, respectiv să achiziționeze mijloace fixe care deservesc ICN și securității energetice naționale, va asigura o mai bună gestionare de către entitățile contractante, producătoare de energie electrică din surse regenerabile, a resurselor statului generate de energie electrică produsă de generatoarele eoliene, respectiv din alte mijloace fixe, în condiții de securitate sporită, scalabilitate, flexibilitate și adaptabilitate.

Secțiunea a 3-a:**Impactul socioeconomic**

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2 Impactul social

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.3 Impactul macroeconomic

3.3.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.3.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu distorsionează mediului concurențial și nu are impact în domeniul ajutoarelor de stat.

3.4 Impactul asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.5 Impactul asupra mediului înconjurător

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.6 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2023	2024	2025	2026	2027	-
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						

a) buget de stat, din acesta:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
iii. active nefinanciare						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
iii. active nefinanciare						
b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este cazul.						
4.8 Alte informații Prezenta propunere legislativă nu are impact bugetar asupra bugetului de stat al României.						

Secțiunea a 5-a:

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1 Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ

Ca urmare a aprobării modificărilor și completărilor aduse prin prezentul proiect de act normativ și în vederea implementării noilor dispoziții va trebui modificată și completată și legislația secundară, respectiv Hotărârea de Guvern nr. 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial/acordului-cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale;

5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor sectoriale

Proiectul de act normativ aduce modificări și completări Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare, în sensul acceptării specifice de la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare, a achizițiilor sectoriale de produse, prestări servicii sau lucrări, care sunt și/sau includ elemente protejate de un drept exclusiv de proprietate intelectuală deținut de către producătorul turbinelor eoliene asupra produselor/serviciilor furnizate/prestate, iar acești producători impun încheierea de contracte preformulate (de adeziune), guvernate de lege străină. Modificarea și completarea legislației primare va avea drept consecință și modificare și completarea legislației secundare în domeniul achizițiilor sectoriale, în mod corespunzător.

5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).

Proiectul de act normativ reglementează măsuri de asigurare a securității naționale a României în contextul achizițiilor publice sectoriale, aspect care nu face obiectul dreptului Uniunii Europene, fiind responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru, potrivit art. 4, ultima teză, din Tratatul privind Uniunea Europeană.

5.3.1 Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5.3.2 Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate

Nu este cazul

5.6. Alte informații

Secțiunea a 6-a:

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate.

Prezentul proiect de act normativ s-a supus procedurilor transparenței decizionale, potrivit Legii nr. 52/2003, republicată.

Actul normativ a fost pus în consultare publică la data de, pe site-ul, și a fost actualizat ca urmare a propunerilor primite.

6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6.5 Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ;

Prezentul act normativ a fost avizat de Consiliul Legislativ prin avizul nr.

c) Consiliul Economic și Social;

Se solicită avizul Consiliului Economic și Social în temeiul art. 2 alin. (2) lit. a), d), e) și g) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social.

d) Agenția Națională privind Achizițiile Publice

Se solicită punct de vedere.

e) Consiliul Suprem de Apărare a Țării

Se solicită avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării în temeiul art. 4 lit. d) pct. 1, 2, 3 și 4 din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

6.6 Alte informații

Nu e cazul.

Secțiunea a 7-a:

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Nu este cazul.

7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.

Nu este cazul

Secțiunea a 8-a:

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

8.2 Alte informații

Față de cele prezentate, a fost promovată prezenta Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare.

~~În numele inițiatorilor~~
Sebastian-Ioan Burduja
Deputat PNL

[illegible]

[illegible]